

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра спеціальних юридичних дисциплін

07-02-109М

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних завдань та самостійної роботи**

з навчальної дисципліни
**«Цивільне право та процес: доктринальні та практичні
проблеми»**

для здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії»
галузь знань 08 – Право,
спеціальність 081 «Право»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості
Навчально-наукового інституту
права
Протокол № 6 від 22.01.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни *«Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми»* для здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» галузь знань 08 – Право, спеціальність 081 «Право» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Водоп'ян Т. В. – Рівне : НУВГП, 2023. – 25 с.

Укладач: Водоп'ян Т. В., к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальний за випуск: Міщук І. В., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності 081 «Право»

Цимбалюк В. І.

ЗМІСТ

Передмова	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	4
1.1. Опис навчальної дисципліни	4
1.2. Тематика практичних занять	8
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	8
1.4. Критерії та шкала оцінювання	9
2. Плани практичних занять	12
3. Самостійна робота студентів	21
4. Рекомендована література	22

© Т. В. Водоп'ян, 2023

© НУВГП, 2023

ПЕРЕДМОВА

Швидкі темпи розвитку суспільства в Україні та світі вимагають від фахівців будь-якої галузі бути всебічно обізнаною особистістю. Перманентні зміни українського законодавства нові доктринальні розробки вимагають від науковців глибокого занурення у теоретичні розробки та постійного розширення власних знань. Саме тому здобувачам вищої освіти ступеня доктора філософії потрібно володіти знаннями та навичками наукового пошуку у сфері господарського права та процесу.

У сучасній юридичній освіті для здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії» навчальна дисципліна «Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» має теоретичне та прикладне значення, оскільки поглиблює та систематизує науково-праві знання фахівця та удосконалює практичні навички.

ОК «Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» є теоретико-практичною основою сукупності ключових компетентностей здобувачів вищої освіти ступеня «доктор філософії». Пропоновані методичні вказівки допоможуть здобувачам вищої освіти зорієнтуватися під час підготовки до практичних занять, а також і організувати свою самостійну роботу.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1 Опис навчальної дисципліни

Мета дисципліни – поглибити та систематизувати знання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії щодо доктрини сучасного господарського права і процесу в Україні та проблем розвитку зазначених доктрин.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» є доктрини сучасного господарського права і процесу в Україні та закордоном.

Завдання навчальної дисципліни визначаються її специфічним значенням у процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії:

- удосконалити соціально-комунікативні навички;
- дослідити власні моделі поведінки та патерни мислення;
- поглибити знання з питань лідерства та командної роботи, самоорганізації;
- розвивати емоційний інтелект.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- базові засади, сучасного стану, тенденцій розвитку наукових досягнень у різних галузях права.;
- передові концептуальні та методологічні засади при виконанні науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.
- предметну область та розуміння професії, знання праць провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загально-цивілізаційного процесу.

- національне та європейське законодавство, зміст правового регулювання у різних галузях фахового спрямування та різних сферах діяльності;

- і дотримуватися норм наукової етики і академічної доброчесності.

Після вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії повинен **уміти:**

- знаходити та аналізувати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і української юриспруденції, робити висновки на основі одержаних досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сфері.

- розуміти тенденцій, закономірностей, факторів й умов формування юридичної науки, її місця в системі соціально-гуманітарного знання, правової політики, правової культури громадян і суспільства в цілому

- володіти сучасними правовими теоріями і концепціями та здатність до їх критичного аналізу й оцінки;

- кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти при написанні експертних заявок, проєктних заявок, проєктів аргументаційної позиції суду, звернень, меморандумів, юридичних висновків в різних сферах практичної діяльності;

- поєднувати освіту з наукою та практикою шляхом знаходження інноваційних складових у науковій та освітянській діяльності.

- здійснювати професійну діяльність в установах, діяльність яких пов'язана з прогресивним розвитком українського законодавства; проводити глибокий історичний і правовий аналіз європейських та світових інтеграційних процесів, учасником яких є Україна.

- проводити аналіз міждисциплінарних характеристик галузей права, доктрин права, здатність тлумачити та застосовувати норми права з врахуванням динаміки нормотворчого процесу

- використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел.

- аналізувати наукові праці, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблеми, яка досліджується встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.

- використовувати практичний досвід прийняття виважених та обґрунтованих з точки зору добросовісності та права рішень як у стандартних, так й нестандартних ситуаціях;

- збирати, аналізувати, систематизувати законодавство, що складає нормативну базу наукового дослідження, виявляти прогалини, суперечності та інші його недоліки, формулювати власні пропозиції, спрямовані на їх подолання.

- кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.

- ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.

- з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і

значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.

У процесі вивченні навчальної дисципліни «Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми» здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії розвивають такі соціальні, «м'які» навички (soft skills): соціальний інтелект; відповідальність; етика спілкування; вибудовування взаємовідносин; вміння працювати в команді та висловлювати власну думку; критичне мислення; навички вирішення проблем; інноваційне мислення; управління інтелектуальним навантаженням; навички самоосвіти; емоційний інтелект; стресостійкість; гнучкість; креативність; мотивація; емпатія уміння вести переговори і працювати в команді, самопрезентація, тайм-менеджмент тощо.

1.2 Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми
МОДУЛЬ 1. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА	
1	Доктринальні проблеми загальних положень цивільного права
2	Особисті немайнові права фізичної особи: доктринальні та практичні проблеми
3	Доктринальні та практичні проблеми права власності та інших речових прав.
4	Зобов'язальне право: проблеми теорії та практики
5	Доктринальні та практичні проблеми спадкового права
МОДУЛЬ 2. ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
6	Доктринальні та практичні проблеми концептуальних засад цивільного процесу
7	Провадження в суді першої інстанції: доктринальні та практичні проблеми
8	Перегляд судових рішень: доктринальні та практичні проблеми

1.3 Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з навчальної дисципліни проводиться за формами:

☒ оцінювання роботи на лекціях;

☒ усного опитування на практичних заняттях, участь в обговоренні проблемних питань, оцінки розв'язування ситуаційних завдань;

☒ виконання поточних робіт за темами змістових модулів

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни *«Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми»* є:

- проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел (наукова та професійна література, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші) та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;

- здійснювати презентацію свого дослідження, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки;

- обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи;

- дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;

- оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності;

- інтегрувати необхідні знання при вирішенні нестандартної ситуації.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

☒ аналіз усних відповідей;

☒ виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре

74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	
35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1 **ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА**

Тема 1. Доктринальні проблеми загальних положень цивільного права.

Форми і методи навчання: *семінар, заняття із залученням практика, проблемно-пошуковий, бесіда, дискусія, контекстне навчання.*

План

1. Поняття та система українського приватного права: проблеми теорії та практики.
2. Проблема дуалізму приватного права України.
3. Проблематика джерел цивільного права.
4. Договір як регулятор цивільних відносин.
5. Окремі проблемні моменти фізичної особи як суб'єкта цивільних відносин.
6. Проблематика конструкції «юридичної особи».
7. Проблематика об'єкта цивільних прав та об'єкта цивільних правовідносин.
8. Актуальні питання електронних правочинів.
9. Представництво прав та інтересів юридичної особи: проблемні питання.

Завдання до теми:

- 1) Підготувати доповідь на одну з тем:
 1. Традиційні та сучасні погляди на функції цивільного права.

2. Охоронювані законом інтереси як об'єкти цивільно-правового захисту.
 3. Проблеми класифікації правочинів та її співвідношення з класифікацією зобов'язань.
 4. Проблемні питання визначення та обчислення строків у цивільному праві.
- 2) Опрацюйте 2-3 наукові статті за темою практичного заняття, проаналізуйте їх, зробіть власні висновки.

Література: базова – 1-3; допоміжна – 1, 2, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 20, 21; інформаційні – 1-6

Тема 2. Особисті немайнові права фізичної особи: доктринальні та практичні проблеми.

Форми і методи навчання: *семінар, мініконференція, проблемно-пошуковий, бесіда, інтерактивні, дискусія, контекстне навчання.*

План

1. Місця особистих немайнових прав у системі цивільного права.
2. Проблематика здатності юридичної особи мати особисті немайнові права.
3. Захист порушених особистих немайнових прав.
4. Відшкодування (компенсація) моральної шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав.
5. Доктринальні та практичні проблеми компенсації моральної шкоди юридичній особі.
6. Практика Європейського суду з прав людини щодо компенсації моральної шкоди.

7. Проблемні питання захисту прав на повагу до честі та гідності фізичної особи, права на недоторканність ділової репутації фізичної та юридичної особи.
8. Проблеми захисту особистих немайнових прав у сфері охорони здоров'я.

Завдання до теми:

- 1) Підготувати наукову доповідь в межах теми.
- 2) Підготувати аналітичну записку щодо судової практики про захист особистих немайнових прав юридичної особи.

Література: базова – 1-3; допоміжна – 4, 7, 14, 26, 32-34; інформаційні – 1-6

Тема 3. Доктринальні та практичні проблеми права власності та інших речових прав

Форми і методи навчання: *семінар, вебінар, проблемно-пошуковий, дискусія, пояснювально-ілюстративний, метод проектів.*

План

1. Доктринальні проблеми концептуальних засад речового права.
2. Види та система речових прав.
3. Право власності за українським законодавством та право на мирне володіння майном відповідно до статті 1 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

4. Проблематика визначення видів права власності.
5. Проблемні питання набуття та припинення права власності.
6. Проблематика захисту права власності.
7. Право на житло та право власності на житло.
8. Актуальна проблематика речових прав на чуже майно.

Завдання до теми:

- 1) Проаналізуйте практику Верховного Суду щодо права власності за останні 3 роки, обравши окреме питання (визнання права власності, негаторний позов, віндикаційний позов тощо).
- 2) Опрацюйте наукову літературу за однією з тем та зробіть реферативний виклад 2-3 джерел:
 1. Речово-правові способи захисту права власності: доктринальні та практичні проблеми.
 2. Зобов'язально-правові та інші способи захисту права власності.
 3. Визнання необґрунтованими активів та їх витребування.
 4. Актуальні питання сервітуту в Україні.
 5. Право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис).
 6. Право забудови земельної ділянки (суперфіцій).

Література: базова – 1-3; допоміжна – 4, 5, 7, 21, 22, 32; інформаційні – 1-6

Тема 4. Зобов'язальне право: проблеми теорії та практики

Форми і методи навчання: *семінар, вебінар, інтерактивні методи, Case-study, проблемно-пошуковий, пояснювально-ілюстративний, робота в групі.*

План

1. Проблематика уніфікації зобов'язального права
2. Класифікація зобов'язань: доктринальні проблеми.
3. Проблемні питання застосування видів забезпечення виконання зобов'язань.
4. Правові наслідки порушення зобов'язань.
5. Теоретичні конструкції цивільно-правової відповідальності.
6. Проблематика укладення, виконання, зміни та розірвання договору.
7. Практичні та теоретичні проблеми визнання договору неукладеним.
8. Деліктні зобов'язання.

Завдання до теми:

- 1) Підготувати доповідь за наведеною тематикою:
 1. Грошові зобов'язання: поняття, правові наслідки порушення.
 2. Проценти у цивільному праві та особливості їх стягнення.
 3. Проблемні питання відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
 4. Проблемні питання відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів, що

здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури та суду.

5. Попередній та публічний договори у цивільному праві.
6. Збитки та неустойка як основні форми цивільно-правової відповідальності.
7. Дискусійні питання звільнення від цивільно-правової відповідальності.

2) Проаналізувати зміни у законодавстві у сфері зобов'язань за останні 5 років.

Література: базова – 1-3; допоміжна – 1, 4, 6, 7, 12, 13, 21, 23, 24, 25, 28, 29, 32; інформаційні – 1-6.

Тема 5. Доктринальні та практичні проблеми спадкового права

Форми і методи навчання: семінар, вебінар, заняття із залученням практиків, моделювання професійного середовища, інтерактивні методи, проблемно-пошуковий, робота в групі.

План

1. Доктринальні проблеми спадкового права. Право на спадкування.
2. Проблематика визначення кола спадкоємців, підстави усунення від спадкування.
3. Актуальні проблеми спадкування за заповітом.
4. Здійснення права на спадкування.

5. Виконання заповіту.
6. Проблемні питання укладення, розірвання спадкового договору.

Завдання до теми:

- 1) Підготувати аналіз судової практики за тематикою практичного заняття.
- 2) Опрацювати 2-3 наукові статті за темою та зробити їх резюме.

Література: базова – 1-3; допоміжна – 4, 7, 9, 14, 18, 19, 32; інформаційні – 1-6.

Змістовий модуль 2
ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 6. Доктринальні та практичні проблеми концептуальних засад цивільного процесу.

Форми і методи навчання: *вебінар, мініконференція, заняття із залученням практиків, пояснювально-ілюстративний, інтерактивні методи, проблемно-пошуковий, робота в групі.*

План

1. Проблематика розвитку форм захисту прав та законних інтересів осіб.
2. Проблемні питання суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин.
3. Проблематика визначення поняття принципів цивільного процесуального права та їх система.
4. Доктринальні засади стадій цивільного судочинства.

5. Проблеми процесуальних строків.
6. Проблеми доказування та доказів у цивільному процесі.
7. Правові презумпції (поняття, значення).

Завдання до теми:

- 1) Підготувати виступ у дискусії «Проблеми доступності правосуддя та правової допомоги» .
- 2) Опрацюйте 2-3 наукові статті за темою практичного заняття, проаналізуйте їх, зробіть власні висновки.

Література: базова – 1-3; допоміжна – 30; 31; інформаційні – 1-6.

Тема 7. Провадження в суді першої інстанції: доктринальні та практичні проблеми.

Форми і методи навчання: *семінар, тренінги, контекстне навчання, моделювання професійного середовища, інтерактивні методи, проблемно-пошуковий, робота в групі, метод вправ.*

План

1. Поняття цивільної процесуальної форми (суть, основні риси та значення).
2. Позовна форма захисту цивільних прав та інтересів фізичних та юридичних осіб.
3. Особливості наказного провадження.
4. Доктринальні засади та практичні проблеми окремого провадження.
5. Відновлення втраченого судового провадження.

6. Особливості позовного провадження у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави.

Завдання до теми:

- 1). Перегляньте захід з питань цивільного процесу за участі суддів, адвокатів проведений впродовж останніх двох років. Складіть аналітичну записку про актуальні проблеми, які були висвітлені щодо провадження в суді першої інстанції.
- 2). Написати есе-роздум на тему «Позасудові способи вирішення цивільно-правових спорів: за та проти».

Література: базова – 1-3; допоміжна – 30; 31; інформаційні – 1-6.

Тема 8. Перегляд судових рішень: доктринальні та практичні проблеми

Форми і методи навчання: *семінар, вебінар, тренінги, заняття із залученням практиків, моделювання професійного середовища, інтерактивні методи, проблемно-пошуковий, робота в групі, метод вправ.*

План

1. Право апеляційного та касаційного оскарження. Механізм реалізації права на інстанційне оскарження судових рішень.
2. Нормативно-правові та прикладні проблеми апеляції та касації в сфері забезпечення законності та обґрунтованості судових рішень.
3. Порядок розгляду справи апеляційним та касаційним судами.

4. Межі розгляду справи апеляційним та касаційним судами.
5. Повноваження судів апеляційної та касаційної інстанції.
6. Проблематика апеляційного та касаційного оскарження ухвал суду першої інстанції.
7. Значення касаційних фільтрів.
8. Роль Великої Палати Верховного Суду.
9. Європейські підходи до апеляції та касації як стадій судового провадження.

Завдання до теми:

1). Опрацюйте 2-3 наукові статті за темою практичного заняття, проаналізуйте їх, зробіть власні висновки.

2). Скласти доповідь про стан апеляційного та касаційного розгляду в цивільному судочинстві в Україні за останні 3 роки.

Література: базова – 1-3; допоміжна – 30; 31; інформаційні – 1-6.

3. Самостійна робота студентів

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії матеріалу з навчальної дисципліни «*Цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми*» та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії є:

- доопрацювання лекційних матеріалів та опрацювання додаткової літератури;
- підготовка до практичних занять;
- виконання різного характеру завдань;
- робота в Інтернеті, пошук інформації;
- вибір теми та написання есеїв;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення
- складання тез доповіді на конференцію.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування доповідей, обговорення проблемних питань, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей здобувачів вищої освіти, представлення результатів самостійної роботи.

4. Рекомендована література

Базова:

1. Актуальні питання прикладної цивілістики: сімейне, трудове, земельне та житлове право : наук.-практ. посіб. Київ, 2015. 448 с.
2. Правова доктрина України : у 5 т. Т. 3 / Нац. акад. прав. наук України. Доктрина приватного права України. 2013. 760 с.
3. Правова система України: історія, стан та перспективи. В 5-ти томах. Х.: Право, 2008. Том 3. Цивільно-правові науки. Приватне право / За заг. ред. Н. С. Кузнєцової. Х. : Право, 2008. 640 с.

Допоміжна:

1. Аномалії в цивільному праві України : навч.-практ посібник / відп. ред. Р. А. Майданик. Київ, 2010. 1008 с.
2. Боднар Т. В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному. Київ, 2005. 272 с.
3. Бровченко Т. І. Установчі документи юридичних осіб за законодавством України. Харків, 2016. 216 с.
4. Давидова Н. О. Особисті немайнові права. Київ, 2008. 160 с.
5. Дзера О. В. Розвиток права власності громадян в Україні. Київ, 1996. 271 с.
6. Договір як універсальна форма правового регулювання. Івано-Франківськ, 2016. 399 с.
7. Енциклопедія цивільного права України / редкол.: Я. М. Шевченко (відп. ред.) та ін. Київ, 2009. 948 с.
8. Жорнокуй Ю. М. Корпоративні конфлікти в акціонерних товариствах: цивільно-правовий аспект. Харків, 2015. 532 с.
9. Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: Становлення і розвиток. Київ, 2007. 288 с.
10. Зеліско А. В. Підприємницькі юридичні особи приватного права як суб'єкти цивільних правовідносин. Івано-Франківськ, 2016. 445 с.
11. Зозуляк О. І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права: теоретичний та практичний аспекти. Тернопіль, 2017. 432 с.
12. Калаур І. Р. Договірні зобов'язання з передання майна в користування: проблеми теорії та практики. Тернопіль, 2015. 480 с.
13. Канзафарова І. С. Теорія цивільно-правової відповідальності. Одеса, 2006. 261 с.

14. Кодифікація цивільного законодавства на українських землях. Київ, 2009.
15. Коструба А. В. Юридичні факт в механізмі правоприпинення цивільних відносин : Київ : Ін Юре, 2014. 376 с.
16. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики. Київ, 2017. 494 с.
17. Кохановська О. В. Теоретичні проблеми інформаційних відносин у цивільному праві. Київ, 2006. 463 с.
18. Кухарев О. Є. Виконання заповіту: проблеми теорії та практики. Харків, 2009. 263 с.
19. Кухарев О. Є. Спадкове право України. Київ. 2013. 328 с.
20. Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права. Київ, 2004. 328 с.
21. Майданик Р. А. Розвиток приватного права. Київ, 2016. 226 с.
22. Мічурін Є. О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (теоретико-правовий аспект). Харків : Юрсвіт, 2008. 482 с.
23. Отраднова О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань. Київ, 2014. 328 с.
24. Пленюк М. Д. Підстави виникнення зобов'язальних правовідносин в механізмі правового регулювання. Київ, 2016. 356 с.
25. Погрібний С. О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України. Київ, 2009. 304 с.

26. Посикалюк О. О. Особисті немайнові права фізичних осіб в романській, германській, англо-американській системах приватного права. Київ, 2011. 205 с.
27. Право інтелектуальної власності. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 539 с.
28. Примак В. Д. Вина і добросовісність у цивільному праві (теорія, законодавство, судова практика). Київ, 2008. 432 с.
29. Примак В. Д. Відшкодування моральної шкоди на засадах справедливості, розумності й добросовісності. Київ, 2014. 432с.
30. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства. Харків, 2008. 928 с.
31. Романюк Я. М. Застосування цивільно-процесуальних норм у цивільному судочинстві України (питання теорії і практики). Київ, 2016. 536 с.
32. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник. Київ, 2009. 264 с.
33. Синегубов О. В. Здійснення особистих немайнових прав малолітніх та неповнолітніх осіб. Харків, 2015. 528 с.
34. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту). Хмельницький, 2007. 626 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuy.gov.ua> – бібліотека ім. В. І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
5. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
6. <http://www.scourt.gov.ua> – Верховний Суд України